

28.8.2023

Dnro 2044-2023
(00 01 02)**Vastaus valtuutettu Selmi Holopaisen ym. aloitteeseen toisen asteen paperisten oppimateriaalien tarjoamisesta opiskelijoille**

Valtuutettu Selmi Holopainen ym. ovat tehneet kaupunginvaltuustossa 13.3.2023 aloitteen toisen asteen paperisten oppimateriaalien tarjoamisesta opiskelijoille. Aloitteen mukaan sähköiset materiaalit sopivat monille opiskelijoille mutta eivät kaikille. Aloitteen mukaan Turun kaupungin tulee selvittää, miten se voi parhaiten tukea erilaisia oppijoita myös toisella asteella. Aloitteessa esitetään, että Turku alkaa tarjota toisen asteen oppimateriaaleja myös paperisina oppivelvollisille opiskelijoille parhaaksi katsotulla tavalla.

Oppimateriaalit nousivat esille viime lukuvuoden aikana lukiokoulutuksessa niin henkilöstön kuin opiskelijoidenkin toimesta. Aiheeseen liittyen palvelualuejohtaja Jussi Paavola tapasi lukiokoulutuksen opiskelijakuntien hallitusten jäseniä tilaisuudessa, jossa yliopistotutkija tohtori Aino I. Saarinen tarkasteli digitalisaation vaikutuksia oppimistuloksiin. Lisäksi Turun opettajien ammattiyhdistys TOAY järjesti talvella 2023 keskustelutilaisuuden oppimateriaalien käytöstä lukioissa. Tilaisuudessa kuultiin lukiohenkilöstön näkemyksiä asiasta ja paikalla olivat myös kasvatus- ja opetusjohtaja Timo Jalonen sekä lukio- ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen palvelualuejohtaja Jussi Paavola.

Turun päivälukioissa kartoitettiin keväällä 2023 opiskelijoiden näkemystä oppimateriaaleista. Kyselyssä kartoitettiin opiskelijoiden näkemyksiä niin digimateriaalien hyvistä kuin huonoistakin puolista. Vastauksia kyselyyn saatiin vain sata. Yksi kysymyksistä oli: *"Jos saisit valita, valitsisitko seuraavalle lukuvuodelle digi- vai paperikirjan. Kumpi edistää oppimista paremmin?"*. Mielipiteiden hajonta oli vahvaa paperikirjojen saadessa enemmän kannatusta varsinkin reaaliaineissa.

Lukiokoulutuksen rehtorikokous päättyi kuluvan lukuvuoden 2023-2024 osalta kokeilemaan erilaisia malleja opetuksessa lukioittain. Rehtorit kartoittavat omissa yksiköissään toimivia tapoja. Kaikissa lukiossa on hankittu erityisopettajien käyttöön ja opiskelijoille lainattaviksi paperikirjoja. Muutamassa lukiossa oppiaineisiin on hankittu käsikirjasto, josta opiskelija voi halutessaan lainata paperisen niteen. Joissakin oppiaineissa on saatettu siirtyä pelkästään tiettyjen opintojaksojen osalta paperisiin kirjoihin. Lukuvuoden jälkeen kartoitetaan kokemuksia asiassa ja linjataan jatkoa, joka on pedagogisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Oppimateriaalien osalta on huomionarvoista se, että ylioppilaskirjoitukset suoritetaan nykyisin kaikkien aineiden osalta sähköisesti. Tämä johtaa väijäämättäkin siihen, että opiskelijan on välttämätöntä käyttää sähköisiä oppimateriaaleja pitkin lukio-opintojaan. Muussa tapauksessa opiskelijan edellytykset menestyä ylioppilaskirjoituksissa ovat rajallisemmat. Esimerkiksi matematiikassa hyvä menestyminen ylioppilaskirjoituksissa edellyttää sujuvaa sähköisten materiaalien ja laskinohjelmistojen käyttöä jo lukio-opintoaikana. Lisäksi on huomattava, että digitaalisissa oppimateriaaleissa on sisältöjä, jotka puuttuvat paperisista kokonaan. Digitaalisia oppimateriaaleja päivitetään aktiivisemmin kuin paperisia materiaaleja.

28.8.2023

Dnro 2044-2023
(00 01 02)

Kaiken kaikkiaan oppimateriaalien muoto ja sen aiheuttamat haasteet on tiedostettu lukiokoulutuksessa ja niihin on lähdetty etsimään ratkaisuvaihtoehtoja, jotka ottavat huomioon erilaisten oppijoiden tarpeet, mutta pedagogiset ja myös taloudelliset seikat huomioiden.

Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaan kunkin opiskelijan opinnot henkilökohtaistetaan (HOKS). Tällöin kullekin opiskelijalle sopiva materiaali valitaan yksilökohtaisesti. Mikäli opiskelija tarvitsee printtikirjaa, sellainen hänelle opinnon ajaksi annetaan.

Lähtökohtaisesti materiaali on taloussyistä ja päivitettävyyden takia digitaalisessa muodossa. Osa materiaalista ei myöskään ole saatavilla kuin sähköisessä muodossa, koska kustantajille ei ole taloudellista tuottaa joka alalle printtimateriaalia.

Opettajat tuottavat paljon materiaalia niiden alojen ammatilliseen opetukseen, joille kustantajat eivät lainkaan tarjoa tuotteita (mm. selkomateriaalit). Nämä materiaalit ovat sähköisessä muodossa oppilaitoksen verkko-oppimisympäristöissä, joista opiskelija voi ne oppilaitoksessa tulostaa tarvittaessa.

Jussi Paavola
palvelualuejohtaja